

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ในจังหวัดลำพูน

อาสาพัฒนาปศุสัตว์ในจังหวัดลำพูนส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 36-45 ปี มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 41.6 โดยมีอายุเฉลี่ย 44.48 ปี มีระดับการศึกษาที่ประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 7 มีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 66.3 อาสาพัฒนาปศุสัตว์ส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก มีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 75.2 มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์ต่อปีเฉลี่ย 25,524.75 บาท โดยส่วนใหญ่มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์ต่อปีอยู่ในช่วง 1-25,000 บาท จำนวน 61 คนคิดเป็นร้อยละ 60.4 ส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางสังคมอื่นๆอีก เช่น ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน/กรรมการหมู่บ้าน มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 55.4 อาสาพัฒนาปศุสัตว์ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นอาสาสมัครให้กับหน่วยราชการอื่นๆ อีก โดยมีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 72.3 ความถี่ที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการเลี้ยงสัตว์ในรอบปีเฉลี่ย 1.63 ครั้ง โดยได้รับการฝึกอบรม 1-2 ครั้งต่อปีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 68.3 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานเป็นอาสาพัฒนาปศุสัตว์มาแล้วเฉลี่ย 3.85 ปี ส่วนใหญ่จะปฏิบัติงานมาแล้วมากกว่า 5 ปี มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 อาสาพัฒนาปศุสัตว์ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์เช่น กลุ่มผู้เลี้ยงโค กลุ่มผู้เลี้ยงสุกร หรือกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีก จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 59.4 ความถี่ที่อาสาพัฒนาปศุสัตว์ได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1-2 ครั้ง จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 66.3 โดยติดต่อกับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์เฉลี่ย 2.95 ครั้ง ความต้องการฝึกอบรมเพื่อทบทวนความรู้หรือเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ๆ อาสาพัฒนาปศุสัตว์ต้องการฝึกอบรมด้านการรักษาพยาบาลสัตว์เบื้องต้นมากที่สุด จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 97 แหล่งความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ที่อาสาพัฒนาปศุสัตว์ได้รับมากที่สุด คือจากเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 90.1

2. ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ในจังหวัดลำพูน

2.1 อาสาพัฒนาปศุสัตว์มีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ อยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม 0.749 โดยมีความรู้เกี่ยวกับสาเหตุการเกิด โรคปากและเท้าเปื่อยมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 และมีความรู้ด้าน โรคและวัคซีนนิวคาสเซิลสัตว์ปีกน้อยที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 0.158

2.2 ทักษะของอาสาพัฒนาปศุสัตว์เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม 2.728 โดยมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ในประเด็นคำถามการเกิด โรคปากและเท้าเปื่อยทำให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.96 และอาสาพัฒนาปศุสัตว์มีทัศนคติที่เห็นด้วยน้อยที่สุดในประเด็นคำถามที่ว่าปัจจุบันวัคซีนป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าไม่จำเป็นต้องฉีดให้หมาแมวก็ได้ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.11

2.3 อาสาพัฒนาปศุสัตว์ได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ อยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม 0.930 โดยอาสาพัฒนาปศุสัตว์ได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการแนะนำให้เกษตรกรเพื่อนบ้านนำสุนัขและแมวไปฉีดวัคซีนมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 0.98 และอาสาพัฒนาปศุสัตว์ได้ปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการผสมเทียมสัตว์น้อยที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 0.119 ระบุเหตุผลเพราะไม่ได้รับการฝึกอบรม และการผสมเทียมสัตว์จะต้องมีความรู้และประสบการณ์เพียงพอถึงจะปฏิบัติได้

3. การทดสอบสมมติฐาน

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ในจังหวัดลำพูน

อายุ รายได้จากการเลี้ยงสัตว์ที่ได้รับต่อปี การมีตำแหน่งทางสังคมในชุมชน และการเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมและการพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ในจังหวัดลำพูน

ไม่มีตัวแปรใดที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมและการพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ของอาสาพัฒนาปศุสัตว์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ อาสาพัฒนาปศุสัตว์จะมีอายุมากหรือน้อย ระดับการศึกษามากหรือน้อย ประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักหรือไม่ มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์มากหรือน้อย มีตำแหน่งทางสังคมในชุมชนหรือไม่ เป็นอาสาสมัครให้กับหลายหน่วยงานหรือไม่ ความถี่ที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการเลี้ยงสัตว์มากหรือน้อย ระยะเวลาในการเป็นอาสาพัฒนาปศุสัตว์มากหรือน้อย เป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์หรือไม่ และความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์มากหรือน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมและการพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ของอาสาพัฒนาปศุสัตว์

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและการพัฒนา

การเลี้ยงสัตว์ของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ในจังหวัดลำพูน

ระดับการศึกษาและการเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและการพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ของอาสาพัฒนาปศุสัตว์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของอาสาพัฒนาปศุสัตว์

4.1 ปัญหาอุปสรรคของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ในจังหวัดลำพูน ได้แก่ ไม่ได้รับค่าตอบแทนหรือได้รับแต่ได้รับน้อยและไม่ต่อเนื่อง ไม่มีสวัสดิการจากรัฐ ไม่ได้รับการฝึกทบทวนความรู้บ่อยๆ ทำให้ขาดความชำนาญและไม่มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ขาดการพบปะ คิดต่อ หรือประสานงานที่ต่อเนื่องระหว่างอาสาพัฒนาปศุสัตว์ด้วยกันหรือระหว่างอาสาพัฒนาปศุสัตว์กับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ ในการปฏิบัติงานบางครั้งไม่ได้รับการยอมรับหรือไม่ได้รับความร่วมมือจากเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ขาดการสนับสนุนวัคซีนหรือยาสัตว์และวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ขาดการปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีน้อยและระยะทางระหว่างหมู่บ้านตำบลห่างไกลกับสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

4.2 ข้อเสนอแนะของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ในจังหวัดลำพูน ได้แก่ ควรจัดให้อาสาพัฒนาปศุสัตว์ได้มีโอกาสพบปะ หารือหรือปรึกษากันบ่อยๆ ควรมีเบี้ยเลี้ยงหรือค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานบ้างตามสมควร รัฐควรให้สวัสดิการแก้อาสาพัฒนาปศุสัตว์บ้างเช่น ค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น ควรมีกฎหมายบังคับให้เกษตรกรนำสัตว์เลี้ยงมาฉีดวัคซีนป้องกันโรคสัตว์ทุกครั้ง ควรจัดให้มี

กองทุนยาสัตว์ในหมู่บ้านหรือตำบล ควรสนับสนุนวัคซีนหรือยาสัตว์และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานให้เพียงพอและต่อเนื่อง สำนักงานปศุสัตว์อำเภอควรมีโทรศัพท์เป็นของตนเองเพื่อให้อาสาพัฒนาปศุสัตว์ได้ติดต่อเจ้าหน้าที่ได้สะดวก ควรจัดฟาร์มสาธิตในทุกตำบล และควรจัดฝึกอบรมเพื่อทบทวนความรู้ให้กับอาสาพัฒนาปศุสัตว์บ่อยๆ

การอภิปรายผล

1. จากการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ในจังหวัดลำพูน พบว่า อาสาพัฒนาปศุสัตว์มีความรู้ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.749 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปรีชา (2539) โดยมีความรู้เกี่ยวกับวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อยมากที่สุด รองลงมาคือสาเหตุการติดโรคปากและเท้าเปื่อยของสัตว์ บทบาทหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้และประสานงานระหว่างเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่ และบทบาทหน้าที่ด้านการควบคุมการแพร่กระจายของโรคระบาดสัตว์ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 0.990 0.970 และ 0.960 ตามลำดับ แสดงว่าอาสาพัฒนาปศุสัตว์มีความรู้เกี่ยวกับโรคระบาดสัตว์และวัคซีนป้องกันโรคระบาดสัตว์ รวมทั้งการควบคุมการแพร่กระจายของโรคระบาดสัตว์เป็นอย่างดี เนื่องจากอาสาพัฒนาปศุสัตว์ส่วนใหญ่จะมีบทบาทที่สำคัญในการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ในการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดสัตว์จึงมีความรู้ในด้านเหล่านี้เป็นอย่างดี แต่ที่ควรเพิ่มเติมให้กับอาสาพัฒนาปศุสัตว์ก็คือด้านทักษะและความชำนาญในการฉีดวัคซีน โดยให้อาสาพัฒนาปศุสัตว์ได้มีโอกาสปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์บ่อยๆ เพราะแหล่งความรู้ที่อาสาพัฒนาปศุสัตว์ได้รับมากที่สุดคือจากเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อังคณา, เกษตรและดารณี (2542) ส่วนในด้านความรู้ที่อาสาพัฒนาปศุสัตว์มีน้อยที่สุดคือด้านโรคและวัคซีนนิวคาสเซิลในสัตว์ปีก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.158 เนื่องจากในปัจจุบันวัคซีนป้องกันโรคนิวคาสเซิลไม่ได้มีเฉพาะแบบหยอดและแทงปีกเท่านั้นแต่มีแบบพ่นหรือแบบละลายน้ำให้สัตว์กินด้วย ซึ่งอาสาพัฒนาปศุสัตว์ส่วนใหญ่ไม่ทราบ ดังนั้นกรมปศุสัตว์จึงควรประชาสัมพันธ์ให้อาสาพัฒนาปศุสัตว์ได้มีความรู้ในด้านนี้เพิ่มมากขึ้น

2. ทักษะคติของอาสาพัฒนาปศุสัตว์เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ พบว่าอาสาพัฒนาปศุสัตว์มีทัศนคติเห็นด้วยต่อการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ โดยเห็นด้วยในประเด็นการเกิดโรคปากและเท้าเปื่อยทำให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจมากที่สุด รองลงมาคือการทำวัคซีนป้องกันโรคระบาดไก่ให้ได้ผลควรทำทั้งของตนเองและของเพื่อนบ้านรอบ ๆ ด้วย แสดงว่าอาสาพัฒนาปศุสัตว์มีทัศนคติที่ดีกับการป้องกันโรคระบาดสัตว์และการช่วยเหลือเกษตรกรเพื่อนบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกรมปศุสัตว์ที่ต้องการให้อาสาพัฒนาปศุสัตว์ปฏิบัติตาม

บทบาทเหล่านี้ ส่วนที่ไม่เห็นด้วยมากที่สุดคือปัจจุบันวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าไม่จำเป็นต้องฉีดให้หมา แมวก็ได้ แสดงว่าอาสาพัฒนาปศุสัตว์ตระหนักดีว่าโรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคที่เป็นอันตรายต่อทั้งคนและสัตว์ แม้ว่าในปัจจุบันจะมีผู้เสียชีวิตจากโรคนี้น้อยลงก็ตาม

3. การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ในจังหวัดลำพูนตามบทบาทหน้าที่ที่กรมปศุสัตว์กำหนดอยู่ในระดับมาก โดยมีการปฏิบัติในด้านการแนะนำให้เกษตรกรเพื่อนบ้านนำสุนัขและแมวไปฉีดวัคซีนมากที่สุด รองลงมาคือการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรเพื่อนบ้าน แนะนำให้เกษตรกรเพื่อนบ้านทำวัคซีนป้องกันโรคระบาดเปิด-ไก่ และการฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย แสดงว่าอาสาพัฒนาปศุสัตว์มีการปฏิบัติทางด้านแนะนำให้เกษตรกรนำสัตว์เลี้ยงไปฉีดวัคซีน รวมทั้งได้ปฏิบัติในการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดสัตว์เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญที่สุดที่เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ต้องการให้อาสาพัฒนาปศุสัตว์ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานในท้องที่ ส่วนการปฏิบัติในด้านการผสมเทียมสัตว์เป็นบทบาทหน้าที่ที่อาสาพัฒนาปศุสัตว์ได้ปฏิบัติน้อยที่สุด เนื่องจากอาสาพัฒนาปศุสัตว์ส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการฝึกอบรม อีกทั้งการผสมเทียมสัตว์จะต้องมีความรู้และประสบการณ์ที่มากเพียงพอจึงจะสามารถปฏิบัติได้

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ได้แก่ อายุ รายได้จากการเลี้ยงสัตว์ต่อปี การมีตำแหน่งทางสังคมในชุมชน และการเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ แสดงให้เห็นอายุของอาสาพัฒนาปศุสัตว์มากหรือน้อยมีผลต่อความรู้ของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ โดยอาสาพัฒนาปศุสัตว์ที่มีอายุน้อยมีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ดีกว่าอาสาพัฒนาปศุสัตว์ที่มีอายุมาก ดังนั้นการคัดเลือกเกษตรกรเข้ามาฝึกอบรมจึงต้องคำนึงถึงอายุของเกษตรกรเพราะมีผลต่อการรับรู้ เช่นเดียวกับรายได้จากการเลี้ยงสัตว์ต่อปีมากหรือน้อย ก็มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ของอาสาพัฒนาปศุสัตว์เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพบูลย์ (2525) ซึ่งพบว่าการยอมรับวิทยาการแผนใหม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับรายได้รวมของครัวเรือนและการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ซึ่งต่างกับการมีตำแหน่งทางสังคมในชุมชน เช่น เป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หรือ กรรมการหมู่บ้าน ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบหลายด้านในชุมชนจึงให้ความสนใจในด้านอื่นๆ ด้วยและอาจมีความรู้ในด้านใดด้านหนึ่งน้อย เช่นเดียวกับการเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ ที่เป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อให้ได้ร่วมรับผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงโคนม ก็จะทำให้ความสนใจในเรื่องโคนมที่ตนเองมีผลประโยชน์มากกว่าความรู้ในด้านอื่นๆ ดังนั้นความรู้ที่มีจึงมีเฉพาะเรื่องที่ตนเองสนใจเท่านั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิจิต (2535) ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อ

ความรู้ด้าน โคนม คือ การเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงโคนม ดังนั้น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรรหาโอกาสให้ความรู้เสริมในด้านที่อาสาพัฒนาปศุสัตว์เหล่านั้นยังไม่มีความรู้

4. ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ แสดงว่าอายุ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก รายได้จากการเลี้ยงสัตว์ ตำแหน่งทางสังคมในชุมชน การเป็นอาสาสมัครให้กับหลายหน่วยงาน ความถี่ที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการเลี้ยงสัตว์ ระยะเวลาในการเป็นอาสาพัฒนาปศุสัตว์ การเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ และความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ ซึ่งอาจจะเนื่องจากอาสาพัฒนาปศุสัตว์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาพัฒนาปศุสัตว์ที่ได้ปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ จึงมีความตั้งใจและอาจมีทัศนคติที่ดีและเห็นด้วยกับนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ ได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์และความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ แสดงให้เห็นว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์และการได้พบปะหารือกับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์บ่อย ๆ อาจทำให้เกิดการกระตุ้นให้อาสาพัฒนาปศุสัตว์ได้ปฏิบัติงานมากขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยของนิยม (2536) ซึ่งพบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการเลี้ยงสัตว์มีความสัมพันธ์กับลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมในเรื่องการเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของอาสาพัฒนาปศุสัตว์เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดลำพูน มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. กรมปศุสัตว์ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลอาสาพัฒนาปศุสัตว์ควรจัดค่าตอบแทนหรือเบี้ยเลี้ยงให้อาสาพัฒนาปศุสัตว์บ้างตามสมควร เนื่องจากอาสาพัฒนาปศุสัตว์ก็คือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีฐานะยากจนหรือพอมือพอกิน ไม่สามารถที่จะช่วยเหลือทางราชการได้โดยไม่มีค่าตอบแทนใดๆ อีกทั้งอาสาพัฒนาปศุสัตว์ยังต้องมีภาระหาเลี้ยงชีพและครอบครัวอยู่ การจัดให้มีค่าตอบแทนหรือเบี้ยเลี้ยงให้อาสาพัฒนาปศุสัตว์ในการช่วยปฏิบัติงานบ้าง จะทำให้

อาสาพัฒนาปศุสัตว์มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน อันจะทำให้การปฏิบัติงานโดยรวมเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. การคัดเลือกเกษตรกรเข้ามาอบรมเป็นอาสาพัฒนาปศุสัตว์ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกเกษตรกร เช่น สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ควรให้ความสำคัญ โดยเกษตรกรที่จะเข้ารับการฝึกอบรมควรเป็นตัวแทนท้องถิ่นอย่างแท้จริง และมีความตั้งใจที่จะช่วยเหลือตนเองช่วยเหลือเกษตรกรเพื่อนบ้านและช่วยเหลือราชการอย่างแท้จริง เช่น อาจจะเป็นเกษตรกรที่ผ่านการคัดเลือกจากสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ต่างๆ หรือคัดเลือกเกษตรกรที่อายุน้อยเพราะจากผลการวิจัย พบว่า อายุของอาสาพัฒนาปศุสัตว์มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ โดยอาสาพัฒนาปศุสัตว์ที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มจะมีการรับรู้ความรู้ต่าง ๆ ได้ดีกว่าอาสาพัฒนาปศุสัตว์ที่มีอายุมาก ดังนั้นหากมีกระบวนการคัดเลือกเกษตรกรที่เข้มงวด จะทำให้ได้อาสาพัฒนาปศุสัตว์ที่มีความตั้งใจในการทำงานและเสียสละเพื่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง รวมทั้งจะขจัดปัญหาที่อาสาพัฒนาปศุสัตว์อบรมไปแล้ว ไม่ปฏิบัติงานหรือเปลี่ยนงานได้

3. ควรมีการฝึกอบรมทบทวนความรู้ให้กับอาสาพัฒนาปศุสัตว์เป็นระยะ ๆ ผลการวิจัยพบว่าอาสาพัฒนาปศุสัตว์ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้บางด้านเช่น เรื่อง โรคนิวคาสเซิลและวัคซีนป้องกันโรคนิวคาสเซิลในสัตว์ปีก เป็นต้น ซึ่งการฝึกอบรมทบทวนความรู้บ่อย ๆ จะทำให้อาสาพัฒนาปศุสัตว์มีความรู้และมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น

4. หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเช่น สำนักงานปศุสัตว์เขต สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหรือสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจบทบาทของอาสาพัฒนาปศุสัตว์มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนยอมรับในตัวอาสาพัฒนาปศุสัตว์ อันจะทำให้การปฏิบัติงานของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ได้รับความร่วมมือจากเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ เช่น การให้ความร่วมมือในการนำสัตว์เลี้ยงมาฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดสัตว์ มากยิ่งขึ้น

5. ควรมีการคัดเลือกอาสาพัฒนาปศุสัตว์ที่มีการปฏิบัติงานดีเด่นและมีความเสียสละ โดยมีการมอบรางวัลหรือประกาศเกียรติคุณ ตลอดจนพาไปศึกษาดูงานในด้านที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นการเพิ่มขวัญและกำลังใจให้กับอาสาพัฒนาปศุสัตว์ รวมทั้งให้อาสาพัฒนาปศุสัตว์มีความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือราชการและเกษตรกรในท้องถิ่น

6. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเช่น ปศุสัตว์อำเภอ สัตวแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สัตวบาลที่ปฏิบัติงานในระดับอำเภอควรหาโอกาสพบปะพูดคุยกับอาสาพัฒนาปศุสัตว์บ่อย ๆ เนื่องจากอาสาพัฒนาปศุสัตว์ที่ได้พบปะหารือ กับเจ้าหน้าที่บ่อย ๆ จะมีความรู้และการปฏิบัติที่ดี รวมทั้งทำให้อาสาพัฒนาปศุสัตว์มีความมั่นใจในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้นด้วย เพราะจากผลการวิจัยทำให้ทราบว่าแหล่งความรู้ที่มีผลต่อความรู้ของอาสาพัฒนาปศุสัตว์มากที่สุด ก็คือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องนั่นเอง

7. บทบาทหน้าที่ที่กรมปลัดศรัทธากำหนดให้อาสาพัฒนาปลัดศรัทธาปฏิบัติมีมากเกินไป ผลการวิจัย พบว่าบทบาทหน้าที่บางประการเช่น การผสมเทียมสัตว์มีการปฏิบัติน้อย หรือไม่ได้ปฏิบัติเลย เนื่องจากการผสมเทียมสัตว์ผู้ที่ปฏิบัติได้ต้องมีความรู้ และประสบการณ์เพียงพอ ดังนั้น กรมปลัดศรัทธาจึงควรทบทวนบทบาทหน้าที่ของอาสาพัฒนาปลัดศรัทธาดังกล่าว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยเรื่องความรู้ ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ของอาสาพัฒนาปลัดศรัทธาในจังหวัดลำพูน ได้ศึกษาเฉพาะในจังหวัดลำพูนเท่านั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรขยายขอบเขตพื้นที่การศึกษาให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น โดยมีการวิจัยขยายผลไปในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงความรู้ ทักษะและการปฏิบัติของอาสาพัฒนาปลัดศรัทธาเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษากลุ่มอาสาพัฒนาปลัดศรัทธาที่ผ่านการฝึกอบรมไปแล้ว แต่ไม่ได้ปฏิบัติงานในท้องที่ว่ามีสาเหตุจากปัจจัยใด เช่น กระบวนการคัดเลือกเกษตรกรเข้ามาฝึกอบรมมีความเหมาะสมหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้อาสาพัฒนาปลัดศรัทธาที่มีความตั้งใจอย่างแท้จริงในการช่วยเหลือเพื่อนบ้านและทางราชการ รวมทั้งเพื่อให้การใช้งบประมาณในการฝึกอบรมเกษตรกรเกิดประโยชน์สูงสุด

3. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ซึ่งเป็นผู้รับบริการจากอาสาพัฒนาปลัดศรัทธาโดยตรงว่ามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนาปลัดศรัทธาในท้องที่มากน้อยเพียงใด